

FÜGGETLEN RENDESZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/472/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

135/2017. (VII. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2016. október 30-án előterjesztett **panaszát** a 2017. július 6-án megtartott zárt ülésén született döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) illetékes Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedés nem történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2016. október 7. napján történt rendőri intézkedés miatt 2016. október 30-án a BRFK egyik kerületi rendőrkapitányságán terjesztette elő panaszát, amelyben kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki. Budapest rendőrfőkapitánya 2016. november 22-én továbbította a panaszbeadványt és a panaszos nyilatkozatát az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatához, amely 2016. november 29-én kelt levelével küldte meg az iratokat a Testület részére. A panaszügyet a Testület – adminisztrációs hiba folytán – csak 2017. januárjában iktatta. A panaszos a beadványát ezt követően 2017. február 28-án egészítette ki.

I.

A panaszbeadvány és annak kiegészítései alapján az alábbi tényállás állapítható meg.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

1) a) A panaszos előzményként előadta, hogy édesapja (akinek múltját részletesen taglalta a panaszos) 1999-ben elhunyt, nem természetes halállal (a panaszos feltételezése szerint ciánnal megmérgezték). A panaszost is több ízben megfenyegették.

Az édesapa halála után a panaszos féltestvére, D. A. volt az, aki a kárpótlási ügyeket intézte, azonban a nő a család nevével visszaélve tetemes kárpótlási csalást valósított meg, „meglopta a családot”, illetve hatalmas adósságot halmozott fel, ami miatt a családi házra – ahol a panaszolt rendőri intézkedést is foganatosították – jelzálogjogot jegyeztek be. A szóban forgó ház osztatlan közös tulajdonában áll a panaszosnak és féltestvérenek, amit elidegenítési tilalom is terhel.

A panaszos féltestvére több ízben valótlan bejelentést tett a panaszossal szemben: egyik alkalommal a panaszost azzal vádolta, hogy az édesanyját fogva tartja, a másik alkalommal pedig az állította, hogy a panaszos nem engedett be a házba egy vevőjelöltet. Mindkét alkalommal rendőri intézkedés történt (a panaszos azonban ezen intézkedések időpontját nem tüntette fel a beadványban). 2010 februárjában is történt rendőri intézkedés: járőrök érkeztek az említett ingatlanhoz, és a panaszost – a féltestvére hamis vádaskodása miatt – a kórházba szállították (a házi orvos bevonásával). A féltestvére bejelentéseit – amelyek alapján rendőri intézkedést foganatosítanak rendszeresen – zaklatásként éli meg.

A panaszos állítása szerint a féltestvére megpróbálja őt a közös tulajdonú ingatlanból kitenni, míg a nő oda beköltözött. A bíróság elrendelte a panaszos távoltagezését is, mindenféle meghallgatás és tárgyalás tartása nélkül.

A panaszos három hónappal később egy 27 nm-es melléképületbe tudott visszaköltözni, ahol nincs víz, áram és fűtés. A féltestvére pedig a családtagokat egymásnak uszította, illetve ellopta a panaszos ingóságait, iratait. Utóbbi cselekményei miatt azonban mégsem a testvérével szemben jártak el, hanem a panaszossal szemben.

2) A panaszos előadta, hogy 2016. október 6-án már lepihent az otthonául szolgáló, fentebb említett mini garzonban, amikor is ütni-verní kezdtek az ablakát.

A rendőri intézkedést a panaszos féltestvére kezdeményezte a szennyvíz csatorna eldugulása miatt. A panaszos beengedte a rendőröket, és igazolta személyazonosságát. A rendőrök elmondták, hogy a panaszos féltestvére – bár hívott egy vállalkozót, aki kitisztította az eldugult rendszert – a panaszost gyanúsítja azzal, hogy műanyag zacskót helyezett a csatornába. A panaszos azt feltételezi, hogy a vállalkozó akkor, amikor a tisztítást végezte, átszakíthatta a csatorna zárást, aminek műanyag szigetelése van, és azt az ipari gép berántotta.

A panaszos féltestvére a kitérő rendőröknek továbbá azt állította, hogy a panaszos letépkedte a saját lakrészére felszögelt szúnyoghálót. Ezzel szemben az a valóság, hogy pont a féltestvér volt az, aki a panaszos ablakának rendeltetésszerű használatát ellehetetlenítette.

A rendőrök távozását követően is üvöltözött vele a féltestvére az udvaron („három hete eldugult a rendszer és ezt ő nem tűri”).

3) A panaszos a rendőri intézkedés vonatkozásában előadta, hogy azt eltűzöttnek, zaklató jellegűnek tartja. A rendőrök csak „cinikus és sértődött megjegyzések mellett” adták meg nevüket és azonosító számukat, akiknek a rendfokozata azonban ismeretlen a panaszos előtt.

A panaszos kérte továbbá a Testülettől, hogy féltestvérét, D. A.-t, utasítsa rendre, vagy pedig a korábbi cselekményei (hamis vád, rongálás, hatóság félrevezetése) miatt megfelelő intézkedés megtételét kezdeményezze.

4) A panaszos beadványát 2017. február 28-án kiegészítette. Panasz kiegészítésében előadta édesapja nem természetes halálának körülményeit, valamint azt, hogy őt 2004-től kezdve milyen támadások érték (volt felesége megmérgezte, lakásából kizárta), amelyek miatt több ízben bejelentést tett a rendőrségen, de nem foglalkoztak az ügyével.

A beadvány kiegészítésében a panaszos kérte, hogy az édesapjával és vele szemben történt élet elleni bűncselekményeket (amelyek „nem évülnek el”) a Testület vizsgálja ki.

A beadvány további részei, illetve a csatolt mellékletek (rendőri szerveknek, köztársasági elnöknek, ombudsmannak írt beadványai) – 33 oldal terjedelmű – tartalmának részletes ismertetésétől a Testület eltekintett, tekintettel arra, hogy a panaszolt rendőri intézkedés szempontjából jelentőséggel nem bírnak.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésekről, valamint megküldeni kérte az azokkal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrségi dokumentumok alapján megállapítható, hogy 2016. október 7-én a BRFK egyik kerületi rendőrkapitánysága rendészeti osztályának két rendőre: egy r. törzsőrmester és egy r. őrmester intézkedett a panaszossal szemben, gépkocsizó járőrszolgálatuk ellátása során.

2) A BRFK eljáró kerületi rendőrkapitányságának r. alezredes vezetőjének tájékoztató levele az alábbiakat tartalmazza.

a) A rendőri intézkedés előzményeként a r. alezredes azt a tájékoztatást adta, hogy a bejelentő és a panaszos féltestvéri rokonsági fokban állnak egymással, azonban kapcsolatuk haragosként jellemezhető. A panaszos panaszbeadványában hosszasan leírta, hogy a múltban hogyan, milyen eszközökkel próbálta meg őt féltestvére „kisemmizni” örökségéből. A panaszbeadvány áttanulmányozását követően a panaszos és féltestvére közötti viszony nagy pontossággal megállapítható, ami a bejelentéseik alapján foganatosított rendőri intézkedések során is mindvégig fennáll közöttük. A rendőri jelenlét során sérelmeiket felerősítve, a rendőri jelenlét hatására mintegy felbátorodva olvassák rá a másik fejére, ezzel is megteremtve az intézkedés során a feszült légkört. A feszültség nem a rendőri intézkedés, nem az intézkedő rendőrök magatartása, hanem a féltestvérek egymáshoz való viszonya miatt keletkezik és áll fenn már az intézkedés kezdetétől annak végéig, sőt, azt követően is fennmarad.

A panaszossal szemben ugyanakkor a BRFK illetékes kerületi rendőrkapitányságon sem szabálysértési, sem pedig büntetőeljárás nincs folyamatban.

b) A rendőri intézkedést – állampolgári bejelentés alapján – a Tevékenység-irányítási Központ (a továbbiakban: TIK) utasítására foganatosították a rendőrök. 2016. október 6-án 17 óra 45 perckor D.

A. (a panaszos féltestvére) a 112-es segélyhívó számon tett bejelentést arról, hogy „szomszédja a csatorna lefolyóját teletömte műanyag zacskókkal, másfél órája küzd a szerelő vele.”

Az intézkedő rendőrök a helyszínre érve felvették a kapcsolatot a bejelentővel, a panaszos féltestvérel, aki elmondta, hogy lakóházának lefolyórendszere eldugult, ezért duguláselhárító szakembert hívott a probléma orvoslására. A szakember megkezdte a dugulás-elhárítást, és annak során észlelte, hogy annak okozója több, a lefolyó nyílásba belehelyezett nejlontasak. A szakember munkadíját 49.000 forint összegben állapította meg.

A bejelentő tájékoztatta a rendőröket, hogy évek óta rossz viszonyt tart fenn féltestvérel, a panaszossal, és több alkalommal feljelentették már egymást. A bejelentő úgy véli, hogy a dugulást féltestvére idézte elő oly módon, hogy saját ingatlanrészén a földet kiásta, és így helyezte bele a nejlontasakokat a csatornába. Ezt követően az intézkedő rendőrök meghallgatták a panaszost, aki a rossz viszonyt megerősítette, azonban azt, hogy banni köze lenne a duguláshoz, tagadta. Az intézkedő rendőrök ezt követően szemrevételezték az udvart, amely az esős időjárás hatására saras, laza talajszerkezetű volt. Ásás nyomát nem vélték felfedezni. A helyszínen egyéb rendőri jelentés nem történt, egyik féllel szemben sem tettek feljelentést.

c) A rendőri intézkedés célja a bejelentésben foglaltak helyszíni vizsgálata, a jogsértő magatartás megállapítása vagy annak kizárása volt. (A panaszos beadványában rögzítve is elismeri, hogy a rendőrök közölték érkezésük célját: „A kitérő rendőrszolgálat elmondta, hogy D. A., bár hívott csőgyógyász vállalkozót, aki kitisztította az eldugult rendszert, de előadták, hogy engem vádolnak azzal, hogy – valamilyen műanyag zacskó maradványt kivettem a rendszerből – biztosan én helyeztem a hálózatba.” Kétséget kizáróan megállapítható, hogy a rendőrök közölték az intézkedés célját a panaszossal az intézkedés kezdetekor.

d) Az azonosításra vonatkozó kötelezettség teljesítése tekintetében a tájékoztató levél az alábbiakat tartalmazza. Az intézkedő rendőrök szóbeli meghallgatásuk során egybehangzóan előadták, hogy a rendőri intézkedés során 10M e. r. gyakorló ruházatot viseltek, 08M jól láthatósági átvétővel, amelyen nevük, rendfokozatuk és szolgálati jelvényük szerepelt. Ettől függetlenül az intézkedés kezdetén nevüket, rendfokozatukat és jelvénytípusukat közölték a panaszossal, ami a panaszbeadványban is szerepel. A panaszos az intézkedés kezdetén közölte, hogy az intézkedéssel szemben panasszal kíván élni, mivel őt mindig „zaklatják” a rendőrök. Az intézkedő rendőrök nevét és jelvénytípusát a panaszos és a féltestvére is rögzítette.

A kapitányságvezető a panaszos által megfogalmazott „cinikus és sértődött megjegyzések” szubjektív megítélést képező fogalmak, továbbá a panaszos beadványában sem cinizmusra, sem pedig sértődött megjegyzésre utaló, a rendőrök irányából elhangzó kifejezésre nem utal.

e) A rendőri intézkedést a rendőrök az ingatlan udvarán fogantatosították. Helyszínre érkezésükkor a bejelentő engedte be a saját udvarrészére a rendőröket, valamint ő maga hívta be házába őket, megmutatni az illemhelyiséget. A panaszos udvarrészére a panaszos önszántából engedte be az intézkedő rendőröket, ahol megmutatta részükre, hogy a föld alatt merre húzódik az eldugult csatorna.

A r. őrmester szóbeli meghallgatása során előadták, hogy a panaszos ingatlanjában nem járt, annak csak az udvarán tartózkodott. Hozzátette azt is, hogy a panaszos otthona a rendőri intézkedés vonatkozásában nem bír relevanciával, így nem is lett volna szükséges oda bemennie. A r.

törzsőrmester a panaszos lakásának ajtajáig ment, ahol az igazoltatást végrehajtotta. Azon túl nem haladt be a lakásba.

f) A BRFK eljáró kerületi rendőrkapitányságának vezetője tájékoztató levelében az alábbi megjegyzést tette. A panaszos panaszbeadványából, amely mintegy kilenc oldal terjedelmű, a panaszolt rendőri intézkedésről kevesebb, mint egy oldal szól. A többi oldalon hosszasan taglalja viszonyát féltestvérével. A panaszbeadvány és a konkrét panaszolt intézkedés terjedelmi összevetése következtében egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos zaklatásként éli meg a vele szemben, állampolgári bejelentések alapján történő rendőri intézkedéseket. Az állampolgári bejelentésekre viszont a rendőrség köteles reagálni. A kapitányságvezető ezzel összefüggésben utalt a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 19. §-ának (1) bekezdésére.

Tekintettel arra, hogy a panaszos már a rendőri intézkedés kezdetén, a rendőrök észlelését követően kijelentette, hogy panasszal kíván élni a rendőri intézkedéssel szemben, holott az még vele szemben meg sem kezdődött, egyértelműen arra lehet következtetni, hogy nem a konkrét rendőri intézkedéssel szemben van sérelme – egyébként olyan körülményt, amely alkalmas lehet jogsérelem megállapítására, panaszában nem is ad elő –, hanem a testvére és közöttük évek óta fennálló, elmérgesedett viszonyral, és a rendőrhatóság ezzel kapcsolatos inkompetenciájával. Ezt pedig zaklatásként él meg. Pontosán amiatt, hogy a két fél között ennyire rossz viszony áll fenn, kell minden bejelentést körültekintően, alaposan kivizsgálnia a rendőrségnek, hiszen ezáltal, hogy a panaszos és féltestvére lakcímén a bejelentések megtételekor megjelenik a rendőrhatóság tagja, megelőzhető, hogy későbbiekben a két fél között tettelegességre kerüljön sor.

g) A rendőri intézkedés során nem nyert megállapítást, hogy a nejlontasakok hogyan, mikor, ki által kerültek bele a csőrendszerbe, ezáltal dugulást okozva. Az intézkedő rendőrök az általuk tapasztaltakat jelentették a szolgálatirányító parancsnoknak, valamint a TIK-nek, majd a helyszínről bármiféle szankció alkalmazása nélkül távoztak. A rendőri intézkedés megfelelt az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdésében foglaltaknak. A panaszos a vele szemben 2016. október 6-án 18 órakor foganatosított rendőri intézkedés során jogsérelemet nem szenvedett, a rendőri intézkedés a bejelentésben foglaltak kivizsgálására irányult.

3) A „Küldés leírása” elnevezésű dokumentum az alábbiakat tartalmazza.

D. A. 2016. október 6-án 17 óra 45 perckor bejelentést tett a 112-es segélyhívó számon a BRFK ügyeletére, miszerint a házában a szomszédja a csatorna lefolyóját teletömte műanyag zacskókkal. Másfél órája küzd a szerelő vele. Helyszínelést kér.

A járőrök 18 óra 1 perckor értek a helyszínre, ahol megállapították: az ingatlan osztatlan közös tulajdon, két ház van rajta, két féltestvér lakik benne.

A bejelentő elmondása szerint a házon belül a csatorna eldugult, szerelőt hívott, aki 49.000 forintért javította meg, a csatornában nagy mennyiségű nejlonzacskót, szatyrot talált, melyekről nem állapítható meg, hogy mikor és hogyan kerültek oda. A bejelentő szerint a féltestvére szándékosan tette oda azokat. A férfit ezt tagadja. Szándékos rongálás nem állapítható meg. A rendőrök 18 óra 42 perckor távoztak.

Elintézés típusa: adatgyűjtés; kezelési mód: beavatkozás. A járőrök tájékoztatták a készenléti csoportvezetőt, illetve rendőri jelentést készítettek.

4) A panaszossal szemben intézkedő rendőrök jelentése szerint 2016. október 6-án 17 óra 50 perckor azt az utasítást kapták a Központtól, hogy jelenjenek meg a megadott címen, ahonnan a panaszos féltestvére arról tett bejelentést, hogy szomszédja eldugította a csatornáját. A helyszínre 18 órakor érkeztem, ahol a bejelentő fogadta őket. Elmondta, hogy aznap arra lett figyelmes, hogy lakóházának lefolyórendszere eldugult, ezért hívott egy duguláselhárítót. A munkás megkezdte a dugulás-elhárítást, majd megállapította, hogy a csatornarendszer azért dugult el, mert abban több nejlonszatyor van.

A bejelentő elmondta, hogy az ingatlan egy osztatlan közös telek, melyen két külön bejáratú ház van. Az utcafront felé néző ingatlanban ő él, míg a telek hátsó részén lévő ingatlanban féltestvére, a panaszos él. A féltestvérevel évek óta megromlott a kapcsolata és többször feljelentették egymást különböző dolgok miatt. A bejelentő azt gyanítja, hogy a panaszos az udvarán lévő részen kiásta a földet, hogy hozzáférjen a csatornához, és ő tette bele a nejlonszatyrokot.

A rendőrök meghallgatták a panaszost, aki szintén elmondta, hogy rossz kapcsolatot ápol féltestvérevel, több ügyük volt és van jelenleg is folyamatban, melyek túlnyomó része birtokvédelmi ügy. Feltett kérdésre elmondta, hogy ő nem nyúlt a bejelentő csatornarendszeréhez.

A rendőrök megjegyezték, hogy az intézkedés napján esős időjárás volt, emiatt az udvar talajszerkezete sáros volt és azon nem látszott friss ásás nyom, amiből arra lehetett volna következtetni, hogy a csatorna mentén ástak.

A bejelentő elmondta, hogy a dugulás-elhárítás 49.000 forintba került, így ennyi kárra keletkezett attól, hogy valaki nejlonszatyrokot juttatott a csatornarendszerébe.

Mindkét fél kérte adatainak zártan kezelését. Az intézkedés alá vont személyeket a BRFK adott kerületének térfigyelő központján keresztül körözésben ellenőrizték, abban nem szerepeltek. A rendőrök a megállapításaikat jelentették a Központnak, és jelentésírásra kaptak utasítást.

III.

A panaszos kérte a Testülettől, hogy féltestvérét „utasítsa rendre”, illetve jogsértő magatartásai miatt intézkedést kezdeményezzen vele szemben. Sérelmezte továbbá, hogy az édesapja, illetve a saját sérelmére elkövetett, élet elleni bűncselekmények miatt mellőzte a rendőrség az eljárást több esetben. A Testület a beadvány ezen részeinek tekintetében a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

1) Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint, akinek az Rtv. a IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján ugyanakkor kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Polgári jogi kérdésekben a polgári bíróság jogosult dönteni a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezései alapján.

A fentiek értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel annak vizsgálatára, hogy a panaszos és féltestvére között milyen tulajdonjogi viszonyok állnak fenn, mi alapján gyakorolják az ahhoz kapcsolódó jogosítványokat az osztatlan közös tulajdonban álló ingatlan tekintetében.

2) Az Rtv. fentebb idézett hatásköri szabálya alapján a Testület úgyszintén nem jogosult arra, hogy a panaszos féltestvérenek jogsértő magatartásait megítélje, illetve nem jogosult intézkedést kezdeményezni sem. Amennyiben a panaszos úgy ítéli meg, hogy rokona bűncselekményt követett el, úgy a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) rendelkezései alapján a panaszos feljelentést tehet. A bűncselekmények felderítése és nyomozása a bűnügyi hatóság feladata, amely a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) és a Be. rendelkezései alapján végzi az eljárási cselekményeket.

3) A panaszos által említett, élet elleni bűncselekmények vonatkozásában a panaszos több ízben fordult a nyomozó hatósághoz. A Testületnek a panasz ezen részére szintén nincs hatásköre, mert büntetőeljárási cselekményeket nem jogosult felülbírálni. Az egyes cselekményének büntetőjogi megítélésére a bűnügyi hatóság jogosult a hatályos Btk. és Be. rendelkezései alapján, illetve a Be. biztosít lehetőséget a hatóság határozatával szemben panasztételre.

Tekintettel a fentiekben kifejtettekre a Testület – hatáskörének hiányában – nem vizsgálhatta felül a panaszos fentebb említett sérelmeit.

IV.

A panaszos sérelmezte egyrészt a rendőri intézkedés zaklató jellegét, másrészt azt, hogy az intézkedő rendőrök az azonosításra vonatkozó kötelezettségüket „cinikus megjegyzések” mellett teljesítették.

Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri**

fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrségnek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége.

A panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok egyezést mutatnak abban, hogy a rendőri intézkedésre a panaszos féltestvérének bejelentése alapján került sor. A bejelentés szerint a panaszos a bejelentő ingatlanrészén működő csatorna lefolyóját teletömte műanyag zacskókkal, ami miatt rendőri intézkedést kért a bejelentő.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. és 2. pontjai szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, [...] illetve szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében.

Az Rtv. 13. §-a szerint továbbá a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekmény észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

A bejelentésekben megjelöltekre a Testület álláspontja szerint további jogszabályi rendelkezések hívhatóak fel. Rongálást követ el az, aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, rongálást követ el. A rongálásnak – értékhatártól, minősítő körülményektől és az eltulajdonított elkövetési tárgytól függően – van szabálysértési (a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 177. §) és bűncselekményi (Btk. 371. §) alakzata.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a bűnügyi (szabálysértési) hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán megjelenési, illetve intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

Erre a kérdésre Testület egyértelmű igennel felelt. Az állampolgári telefonos bejelentés felvethette a rongálás – intézkedéshez szükséges, minimális szintű – gyanúját. Emellett a BRFK eljáró kerületi rendőrkapitányságának vezetője tájékoztató levelében hivatkozott arra, hogy jelen ügyben a panaszos és a bejelentő között haragos viszony van (amit a rendőrség előtt sem lepleznek), ezért –

megelőzendő az esetleges tettelegességet – minden bejelentést körültekintően, alaposan vizsgál a rendőrség.

A Testület megítélése szerint a jogellenes cselekmények elkövetésére vonatkozó telefonos bejelentések bizonyosan olyan körülmények, amely a közrend védelme érdekében az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztettek. A Testület megállapítása szerint az intézkedés kezdeményezésével nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A panaszos azon sérelme kapcsán, miszerint a rendőri intézkedést zaklatásként éli meg, a Testület azt vizsgálta, hogy a rendőrség hogyan tett eleget az intézkedési kötelezettségének.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettségét: a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható (az ultima ratio elve alapján), vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. (A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.)

Az első megjelenésük alkalmával a rendőrök feladata az volt, hogy meggyőződjenek a bejelentés megalapozottságáról, azt követően a lehetőségekhez mérten adatgyűjtést végezzenek (meghallgatások), a tényállást tisztázzák, a jogsértő magatartást megállapítsák vagy kizárják.

A rendelkezésére álló bizonyítékok egybevetése alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrség eleget tett intézkedési kötelezettségének: az intézkedő rendőrök adatgyűjtést végeztek, annak során meghallgatták mindkét felet. Megtekintették az udvart, és ásás nyomát nem fedezték fel. A rendőrök az információk alapján kizárták a jogsértés (bűncselekmény, szabálysértés) lehetőségét. Utóbbi a panaszos érdekét is szolgálta, hiszen a bejelentés ellene irányult.

A Testület felhívja továbbá a panaszos figyelmét az Rtv. 19. §-ára is, amelynek (1) bekezdése szerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. Az Rtv. 19. §-ának (2) bekezdése értelmében továbbá a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A Testület megítélése szerint a rendőrök eleget tettek törvényi kötelezettségüknek, azzal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjoga.

3) A panaszos előadta, hogy a rendőrök „cinikus és sértődött megjegyzések mellett” adták meg adataikat.

A BRFK eljáró kerületi rendőrkapitánysága vezetőjének tájékoztató levele ezen panaszrész tekintetében azt tartalmazza, hogy az intézkedő rendőrök úgy nyilatkoztak: a rendőri intézkedés során gyakorló ruházatot viseltek, jól láthatósági átvetővel, amelyen nevük, rendfokozatuk és szolgálati jelvényük szerepelt. Ettől függetlenül azonban az intézkedés kezdetén nevüket, rendfokozatukat és jelvéyszámukat közölték a panaszossal, amit mindkét fél rögzített is a

helyszínen. A „cinikus és sértődött megjegyzések” továbbá szubjektív megítélést képező fogalmak, ugyanakkor a panaszos beadványában sem cinizmusra, sem pedig sértődött megjegyzésre utaló, a rendőrök irányából elhangzó kifejezésre nem utalt.

Az Rtv. 20. §-a szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat tovább részletezi. Az 5. § szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentebb meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület továbbá utal az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem túri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekén túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. Állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezeten

belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Jelen esetben panaszos tudta a rendőrök adatait (hiszen a panaszbeadványban is feltüntette azokat), ezért annak vonatkozásában jogsérelem nem történt. A panaszos ugyanakkor – a Testület felhívása ellenére – nem részletezte panaszát, így annak ezt a részletét sem. **A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy az intézkedő rendőrök eleget tettek az azonosításra vonatkozó kötelezettségüknek, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A rendőrök által tett állítólagos megjegyzések vizsgálata tekintetében jogsérelem nem volt megállapítható.**

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a konkrét ügyben a rendőröknek intézkedési kötelezettségük keletkezett, ami nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát. A rendőrök megfelelően eleget tettek az intézkedési kötelezettségüknek, ami nem volt zaklató jellegű, nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát. A rendőrök az azonosításra vonatkozó kötelezettségüknek is eleget tettek, ami által nem sérült a panaszos fentebb említett alapjoga, míg annak módja tekintetében jogsérelem nem volt megállapítható.

A fentiek miatt a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2017. július 6.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag